

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)

No. (štev.) 25

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21. junija 1973

Slepo za skušnjavo

Pod znamenjem nejasnosti II

Nima smisla zanikati, da za veliko število ljudi komunizem predstavlja skušnjavo, jih privlači. In mnogi slepo drijo za to skušnjavo, ne da bi pomislili, če dejanska resničnost odgovarja njihovi želji, njihovi lastni predstavi.

Med tistimi, ki sledijo petju rdeče sireni, pa lahko ločimo dve zelo različni skupini, ki odgovarjata dvojnemu prikazu komunizma, dvojni razdelitvi komunistične stvarnosti in dvojni razdelitvi sveta. In sicer komunizmu in njegovemu okolju tam, kjer je še revolucionaren, to je, se še bori za oblast, in tam, kjer je to oblast že prevzel in jo izvaja z vsemi posledicami.

Komunizem se predstavlja kot rešitev, še več, kot edina rešitev zlasti v nerazvitih deželah sveta, Afrike, Azije in latinske Amerike. Ljudem, ki živijo v resnični revščini in popolni zapuščenosti, zvenijo besede rdečega evangelija na uho kot odrešilna zaveza. Zveni pa tudi mnogim tistim, ki se borijo za razvoj te zapuščene družbe in ne vidijo, kam jih ta pot lahko zapelje. Kje je razlaga te zaslepljenosti? Papež Pavel VI. jo je v pismu „Octogesima Adveniens“ lepo razložil kot paralizacijo, ko je obravnaval štiri privede komunizma: kolektivno izvajanje politične in gospodarske oblasti, aktivna praksa razrednega boja, socialistična ideologija in podlagi zgodovinskega materializma in končno kot celovito sredstvo za revolucionarne spremembe. Papež sam pa opozarja pred paralizacijo, ko pravi:

„Iluzorno in nevarno bi bilo, če bi pozabili intimno vez, ki jih v korenini združuje; če bi sprejeli elemente marksistične analize, ne da bi spoznali zvezo z ideologijo; če bi stopili v prakso razrednega boja in njegove marksistične razlage, ne da bi zaznali ustroj totalitarne in nasilne družbe, v katero vodi ta proces.“

Praksa pokaže, da v nobeni izmed držav na svetu, v kateri je komunizem zmagal, ni rešil socialnih problemov. Nasprotno, spremenil je ustroj družbe le toliko, da je povsod dal v roke države vso oblast, državo samo pa podvrge nadzorstvu stranke, to je, nadzorstvu maloštevilnih partijskih vodij, ki so odtedaj naprej absolutni gospodarji. Tistim, ki se v državah „tretjega sveta“ predajajo komunizmu v upanju, da bo „razdelil lastnino med uboge in zapuščene“ mora biti jasno, da tudi v „podržavljenem socializmu zaznamo gospodstvo in izkoriščanje maloštevilnih nad ostalo družbo, celo nad delavskim razredom, katerega naj bi osvobodil po diktaturi proletariata“ (Gaspar Masera, „Socialismo nacional“ — Narodni socializem).

In dejansko vsaka komunistična revolucija, ko partiji uspe priti na oblast, vodi v „novi razred“: „Tako kot razlaga rimsko pravo, predstavlja lastnina uporabo, uživanje in razpoložljivost stvarnih dobrin. Komunistična politična birokracija uporablja, uživa in razpolaga s podržavljenost lastnino.“ (Djilas) Dokazov je dovolj in so neizpodbitni. In kateri je drugi del, druga skupina ljudi, ki jih komunizem privlači? Paradoksalno ti nimajo prav nič opraviti s požrtvovalnimi posamezniki, ki se trudijo v revnih predelih sveta. Djilas sam v „Novem razredu“ takole poveže ob skupini:

„Vstop v komunistično partijo pred revolucijo pomeni žrtev. Biti poklicni revolucionar je ena največjih časti. Sedaj pa, ko se je stranka utrdila na oblasti, učlanjenost v njej pomeni, da nekdo pripada privilegiranimu razredu. In v osrčju partije najdemo izkoriščevalce in vsemogočne gospodarje.“

Komunistična revolucija in komunistični sistem sta dolgo časa skrivala svojo resnično naravo. Pojava novega razreda je bila skrita pod socialistično frazeologijo in, kar je še bolj važno, pod novimi oblikami kolektivne lastnine. Tako imenovana socialistična lastnina je le maska resnične prilastitve s strani politične birokracije.“

Kot vidimo, predstavlja komunizem vabo tako za neprevidevne idealiste, kot za brezznačajne materialiste. Tem zad-

IZDAJSTVO PARTIJE NAD ZAMEJSKIMI SLOVENCMI

KDO SKRBI ZA BENEŠKE SLOVENCE

Spričo volitev, ki so bile to nedeljo v deželi Furlanija-Julijska Benečija, so pristaši slovenske levice (komunisti, pa tudi socialisti) ponovno pokazali, da so bolj zvesti navodilom partije iz Ljubljane, kot pa narodnim interesom. A šli so še delj, kot se je to že nekajkrat dogodilo. Ne le da s svojim delom bojkotirajo nastop Slovenske skupnosti, ki edina brani resnične interese zamejskih Slovencev, temveč Skupnost napadajo in žrnijo.

Tako je pred kratkim tržaško „Delo“ zapisalo: „Slovenska skupnost nastopa tam, kjer so vrata zaprta krščanski demokraciji, ne pa v Benečiji, kjer živi 30 tisoč zatiranih Slovencev. Kje je v Benečiji slovenska lista? Ni je, ker je demokristjani ne dovoli. Pač pa nastopamo komunisti s slovenskim kandidatom.“

Pisanje komunističnega lista ne odgovarja resnici ne v dejstvih ne v namenu. V Benečiji ni več 30.000 Slovencev, ker jih je premoško moralo oditi za kruhom v belgijske rudnike ali nemške tovarne. In kljub temu, da komunisti v Benečiji nastopajo že dolgo, in če bi jim bili Slovenci kaj mar, bi to preprečili. Tudi en sam slovenski kandidat na komunistični listi položaja ne bo mogel spremeniti. Zlasti ne, ker je njegova kandidatura le vaba za glasove. Saj je slovenski kandidat že enkrat kandidiral brez uspeha, in ponovno je njegov položaj na lestvici kandidatov tak, da je njegova izvolitev neverjetna. Sploh pa le slovenski kandidat na slovenski listi nastopa samostojno, ne da bi se mu bilo treba ozirati na politiko večinskih strank, ki je slej ko prej v škodo manjšini.

Slovenska skupnost pa ne more na stopeti v Benečiji ne le, ker zanjo predstavlja problem zbrati 500 odgovarjajočih podpisov pred notarjem, da lahko nastopa v okrožju kot stranka, marveč tudi zaradi krivičnega zakona, ki je deželo razdelil na štiri okrožja. In tega zakona so krivi tudi komunisti.

Glede iste afele okoli pisanja „Delo“, pa je v Katoliškem glasu z dne 31. maja „r+r“ napisal sledeče ugotovitve, ki jasno kažejo na tragiko zamejskega slovenstva:

„V Slovenski Benečiji se je v zadnjih letih spletlo precej tesno sodelovanje med vsemi silami, ki čutijo slovensko... nastopajo enotno in združeno v skrbi za svoje ljudstvo. Sedaj ob deželni volitvah pa vidimo, da se je ta enotnost razbila. Eni nastopajo kot kandidati na listi PCI (Partito comunista italiano), drugi na listi PSI (Partito socialista italiano), tretji na listi DC (Democrazia cristiana), samo na slovenski listi ni nikogar, zato ker slovenske liste v Benečiji ni. Zakaj je ni? Zato ker so Benečani enotni, kadar gre za fakloro, sloge pa je konec, kadar gre za politiko...“

Prav to, da slovenski levičarji tako malo čutijo slovensko, je krivo, da za prihodnje deželne volitve nimamo slovenske liste v Benečiji. Kajti lahko bi jo imeli, če bi se ob volitvah našli skupni tisti, ki se srečujejo, kadar gre za kulturne in družabne naspote. Ni kriva Slovenska skupnost, če ni slovenske liste v Benečiji, krivi so slovenski levičarji, ki jim je slovenstvo folklor, ne pa zahteva narodnega obstoja.“

IN USODA SLOVENCEV?

Tržaški „Il Meridiano“ je v svoji izdaji iz 20. maja prinesel izjavo komunističnega senatorja Buffarinija, ki je v obravnavi volitev iz leta 1948 dejal: „Mi komunisti smo vedno branili itali-

njim je težko pomagati. A pazimo na prve. Naše delo je vedno in povsod razkrinkavati lažno komunistično mesijanstvo, da ne zaslepi sicer dobromernih idealistov, ki bi zapadli komunistični skušnjavi. Dolžnost celotne družbe pa je, ustvarjati take socialne razmere, v katerih komunizem ne bo našel izgovora za svoje pogubno delo.“

janstvo Trsta.“ Ta je še danes politika komunistične stranke. Kako morejo torej nekateri Slovenci braniti, ali se celo boriti za to politiko.

Pa kljub temu, kot piše Katoliški glas v svojem uvodniku (št. 32) „so se znašli naši napredni rojaki na okopih za boj italijanskih vsedravnih strank. Izidor Predan, predsednik društva „Ivan Trinka“ v Benečiji čuti dolžnost, da se v svojih rodni dolinah bori za komunistično partijo Italije, morda s fotografijo Ivana Trinka v žepu. Druga mu neki Marinič, ki se je postavil v boj za italijanske socialiste v Furlaniji. Na goriškem razjeda skrb za usodo italijanske partije prof. Venceslava Devetaka z Vrha. Najbrž bi brez Vrhovcev italijanski KP slaba predla. Za vesoljne probleme je bil zmeraj vnet tudi Marko Waltrisch v Gorici.“

Na Tržaškem... štejejo dolinskega župana dr. Dušana Lovriho, dr. Jana Godniča, Jelko Gerbec, Rudolfa Grgiča in Avgusta Žerjavo. Ti se bodo borili za zmago italijanske komunistične partije in njene ideale. Socialisti so dobili v Trstu le dva borca, ki vesta že v naprej, da sta le za stolček italijanskim kandidatom. To sta Lucijan Volk in Vojko Kocman.

Kot je videti, imamo Slovenci veliko apostolov, ki jih razjedajo skrbi za svetovne probleme in za usodo italijanskih strank.“

Ob tem se sprašuje Katoliški glas: „Toda, kdo bo skrbel za nas, ubogo slovensko rajo, potomce tolminskih in kraških puntarjev?“ Odgovor ni težak. Navkljub ljubljanskim pritiskom in lokalnim nerazčem je edina rešitev zamejskih Slovencev le v svojih lastnih političnih formacijah.

IN NA KOROŠKEM?

Tudi na Koroškem je očitno, da je slovenska komunistična partija močno — morda še močnejše kot na Primorskem — posegla v idejno opredeljevanje Slovencev. To opredeljevanje smatra za pomembneše kot narodne pravice koroških Slovencev, katere jim kratijo avstrijske stranke. Pri zadnjih občinskih volitvah je slovenska samostojna lista dosegla lep uspeh in afirmirala slovensko zavest na Koroškem. Saj je bilo na tej listi izvoljenih 40 občinskih odbornikov. Dobil bi pa lahko na tej samostojni listi še več odbornikov, ako ne bi večina levičarsko usmerjenih Slovencev, po navodilu iz Ljubljane oddala svoje glasove avstrijski socialistični in avstrijski komunistični stranki. Res je bilo na teh listah izvoljenih 27 slovenskih odbornikov. Toda kdo more verjeti, da se bosta ti dve avstrijski stranki bolj potegovali za narodne pravice Slovencev, kot bi se mogla enotna fronta vseh Slovencev, brez ozira na svetovno naravno gledanje? Ali ni končni cilj marksističnih teoretikov, da bo narod „kot zgodovinski pojav“ v novi brezrazredni družbi prenehal obstajati?

NEPRIČAKOVANI IZREDNI OBČNI ZBOR KOROŠKIH SLOVENCEV

Dr. Inzko izobčen iz odbora:

V četrtek, 31. maja 1973 je bil v Celovcu izredni občni zbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Kljub temu, da bi morala poteči staremu odboru mandatna doba šele no enem letu in pol, so bile na sporedu tudi volitve novega odbora. Potek občnega zbora posnemamo po poročilu, ki ga je 7. junija objavil goriški Katoliški glas.

Krog mlajših funkcionarjev v Narodnem svetu je presenetil odbornike z zahtevo po spremembi pravil. Ker je moral odbor Narodnega sveta zavzeti stališče do novoizdanih pravil le na eni odborovi seji, in sicer 2. maja 1973, je predlagal dr. Reginald Vospersnik, naj bi odbor sklical občni zbor šele sedeni. Tako bi bilo možno spremembe pravil vsestransko preudariti in temeljito predelati. Občni zbor, ki so ga zahtevali nekateri mlajši funkcionarji, naj bi

PCI (Partito comunista italiano)
PSI (Partito socialista italiano)
DC (Democrazia Cristiana)

La bandera azul y blanca

Nuevamente el 20 de junio vuelve a congregarse a los argentinos alrededor de la enseña patria, como homenaje a su creador don Manuel Belgrano. Pero esta vez, en especiales circunstancias por las que atraviesa nuestra patria, regida por un gobierno popular, mayoritariamente elegido por los argentinos y por el regreso del ex-presidente Juan Domingo Perón.

En este momento, en que la patria se encuentra en el comienzo de una nueva etapa, en que todos, gobierno y pueblo están compenetrados en la gran empresa de la reconstrucción nacional, es el ejemplo de Belgrano el ideal de todo los argentino. Su incansable trabajo, su espíritu de sacrificio y su renunciamiento a todo interés mezquino y personal, deben ser imitados por todos los ciudadanos.

Y la bandera, que Belgrano creara, debe ser para todos el símbolo. Símbolo de los más altos anhelos de libertad y de justicia, que todos debemos defender. Debemos luchar por conservarla inmaculada, y por defenderla, siempre, de quienes quieren mancillar su pureza azul y blanca.

Kako je dr. Krek rešil dr. Basaja

Gotovo je kaj malo poznan napor dr. Kreka, ki je številnim beguncem olajšal položaj takoj po končani vojni. Med temi rešenici se je nahajal tudi pravkar umrli dr. Basaj. „Ameriška Domovina“ je ob smrti dr. Basaja prinesla članek, v katerem takole popisuje intervencijo dr. Kreka:

„Dasi se dr. Jože Basaj med vojsko in komunistično revolucijo v Sloveniji ni vidno izpostavljal, so mu komunistične oblasti hudo zamerile, ker je prevzel predsedstvo Narodnega odora za Slovenijo. Zahtevali so njegovo izročitev. Angleške vojaške oblasti so na zahtevo jugoslovanskih komunističnih oblasti dr. Basaja aretirale in ga zaprle v koncentracijskem taborišču 373 Wolfsberg, Avstrija. Precej časa je bila velika nevarnost, da se bodo Angleži uklonili Titovim zahtevam in dr. Basaja izročili komunističnim oblastem v Jugoslaviji. Dr. Miha Krek je v Rimu odločno interveniral, da se dr. Jože Basaj pusti takoj na svobodo. Dr. Miha Krek je v tej zadevi interveniral pri takratnem predsedniku angleške vlade Clementu

Atlee-ju, angleškemu zunanjemu ministru Bevinu, pri političnem voditelju angleških katoličanov Sir Richard Stokes-u, kardinalu Spellmenu, kardinalu Griffinu in še na več drugih vplivnih mestih.“

Dne 22. maja 1947 je dr. Krek iz Rima o tem obvestil škofa dr. Gregorija Rožmana: „Ameriška Liga Katoliških Slovencev se trudi, da Vas dobi tja. Zavedajo se, da bo težko, a delajo na tem. Ko je bil tu s kardinalom Griffinom politični voditelj angleških katoličanov Sir Richard Stokes, sem ga prosil dve stvari: da osvobodi dr. Basaja in Vas. Oboje si je zapisal in prepričan sem, da bo nekaj storil.“

Prvi odgovor od Sir. R. Stokes-a je bil, da je zadeva precej komplicirana, kmalu pa je dr. Krek dobil zagotovilo, da ni več nevarnosti izročitve.

Dr. Jože Basaj je prišel v Ameriko s prvo begunsko skupino 15. maja 1949 in je takoj začel pomagati pri Ligi Katoliških Slovencev Amerikancev. Pozneje je bil izvoljen za glavnega tajnika Lige.

po Vospersnikovem mnenju izvedli jeseni brez velitev novega odbora.

PREDESEDNIK DR. TISCHLER SPREJME PREDČASNE VOLITVE

Odbornik Karel Smole pa je predlagal na odborovi seji NSKS, naj obiskli občni zbor že za 31. maj ter naj spremembo pravil poveže tudi z izvedbo volitev. Pri glasovanju je dobil v odboru Vospersnikov predlog štiri glasove, prav tako štirje glasovi pa so bili odani za Smoletov predlog. Pri razmerju enakega števila glasov je šla odločilna beseda dr. Tischlerju kot predsedniku Narodnega sveta. Dr. Tischler se je odločil za Smoletov predlog ter je bil občni zbor sklican za 31. maj. Vključena je bila tudi točka dnevnega reda, ki predvideva nove volitve.

Občnega zbora se je udeležilo kakih 80 oseb. Pri volitvah novega odbora pa je bilo navzočih še kakih 58 oseb, kajti diskusija o pravih in predlaganem poslovniku, ki sta bila po predavanju dr. Tischlerja o internacionalizaciji koroškega slovenskega vprašanja in predavanju Filipa Warascha o občinskih volitvah sprejeta, je zahtevala precej časa.

Marsikatero odločitve, ki so povezane s spremembo pravil, segajo močno v strukturo Narodnega sveta. Medtem ko je poslal do sedaj vsak krajevni odbor na občni zbor Narodnega sveta dva delegata z volivno pravico, bo število glasov, ki so jih koroški Slovenci dobili v kaki občini pri občinskih volitvah s slovensko listo merodajno za število delegatov na občnem zboru.

Na občnem zboru je tajnik Warasch poudaril, da so se zavzemali pri volitvah za usne slovenski list v občinah tudi nekateri levičarji. Če so soudeleženi na uspehu, potem lahko zahtevajo tudi zastopstvo v krajevnih odborih oziroma celo zastopstvo na občnih zbora Narodnega sveta. Formalnih ovir za to ne bi bilo. Ostalo je pri predlaganem ključu, ki se nanaša na število glasov doseženih pri občinskih volitvah.

GLAVNI NAMEN — IZLOČITEV DR. INZKA

Tudi na občnem zboru je bilo videti, da nekim funkcionarjem v Narodnem svetu ni šlo toliko za spremembo pravil kot za izvedbo novih volitev. Voli-

tve naj bi omogočile, da bi prvi podpredsednik Narodnega sveta prof. dr. Valentin Inzko ne bil več zastopan v osrednjem odboru. Kljub temu da je vrsta delegatov na občnem zboru svarila pred takimi spremembami, je bila predlagana lista brez dr. Inzka, ki pa je že pred volitvami izjavil, da se ne bo potegoval za nobeno mesto v odboru.

Tako se je glasovalo samo o eni listi. Za listo, katere nosilec je bil dvornišvetnik dr. Jože Tischler, je glasovalo 44 oseb, proti listi pa 14 oseb. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen dr. Reginald Vospersnik, za drugega podpredsednika dr. Matevž Grlic, za tajnika dipl. iur. Filip Warasch, za njegovega namestnika Karel Smole, za blagajnika prof. Jože Wakounig, za njegovega namestnika pa zastopnik mladine Seher iz Bilčovsa.

Ne glede na to, da je dr. Inzko tudi v tej kratki poslovni dobi s svojim delom politično okrepil Narodni svet, kar je bilo razvidno tudi iz njegovega podpredsedniškega poročila na občnem zboru, dr. Inzko v bodočem odboru Narodnega sveta ne bo več zastopan. Vzroke je treba iskati v izjavah, ki jih je dr. Inzko v zadnjem času podal v zvezi s svobodnjaško stranko.

Da bi kot član študijske komisije za reševanje problemov slovenske manjšine na Koroškem pomirjevalno vplival na delo te komisije ter povečal možnost vsaj rahle odprtosti do problemov koroških Slovencev tudi po zastopnikih skrajno nacionalistično usmerjene svobodnjaške stranke v dunajski komisiji, se je v intervjuju za avstrijski radio izkazil, da svobodnjaško stranko ni mogoče pavšalno označiti kot nacistično stranko.

„V JEDRU GRE ZA BISTVENE RAZLIKE V IDEJNEM IN POLITIČNEM GLEDANJU“

Kljub temu, da je dr. Inzko v „Našem tedniku“ pojasnil, da se je nanašala njegova izjava samo na delo v komisiji, se nekateri funkcionarji Narodnega sveta s pojasnilom niso zadovoljili. Obe strani sta potegnili posledice: medtem ko na eni strani v ožjem odboru NSKS ni bilo pripravljenosti, da bi dr. Inzka ponovno predlagali za podpredsednika Narodnega sveta, je na drugi strani

(Dalje na 2. str.)

„Razkosana Madžarska“

Kanadski madžarski tehnik "Madžarsko življenje" (Magyar Elet), je objavil gornji zemljevid "Razkosano Madžarsko", po katerem naj bi spadali pod Madžarsko: slovensko Prekmurje, Hrvaška s Slavonijo, Vojvodina, Sedmograška, Slovaška s podkarpatsko Rusijo in del Avstrije (Gradiščanska).

Z ozirom na objavo gornjega zemljevida Velike Madžarske je član Narodnega odbora za Slovenijo dr. Peter Urbanc poslal uredništvu Magyar Eleta naslednje pismo:

„Kot madžarsko ozemlje danes v Jugoslaviji prikazuje področje, na katerem živi 4,5 milijona Jugoslovancev. Za dosego osvoboditve 477.000 Madžarov je to nekoliko pretirano. Posebej v moji domovini Sloveniji živi samo 9.700

PARTIJSKA IZDAJA...

(Nad. s 1. str.)

dr. Inzko izjavil, da za nobeno mesto v odboru ne bo več kandidiral.

Avstrijski tisk komentira spremembe v odboru Narodnega sveta s še večjo naslonitvijo Narodnega sveta na Jugoslavijo ter radikalizacijo v slovenskih vrstah na Koroškem. V zvezi s spremembami v Narodnem svetu je dr. Inzko na občnem zboru dejal, da so bile njegove izjave glede svobodnjaške stranke le zunanji povod za spremembo v vodstvu Narodnega sveta. „V jedru pa gre za blstvene razlike v idejnih in političnih gledanjih.“

Dr. Inzko je bil soustanovitelj Narodnega sveta, prvi odgovorni urednik „Našega tédnika“, tajnik in nato devet let predsednik Narodnega sveta, nazadnje pa prvi podpredsednik. Dr. Inzko je kot zastopnik Cerkve član dunajske študijske komisije za reševanje problemov slovenske manjšine na Koroškem, ki jo je sklical zvezni kancler dr. Kreisky, pred kratkim pa je bil izvoljen za podpredsednika škofijskega sveta krške škofije, te dni pa mu je sporočil kardinal dr. König, da je bil kooptiran v osrednjo komisijo avstrijske sinode na Dunaju, ki se bo bavila tudi s problemom manjšin v Avstriji.

Brali smo

V ŽUŽEMBERKU NE BO CERKVE, ČEPRAV SI JO VEČINA LJUDI ŽELI

O rastočih težavah, na katere vedno pogosteje naleti Cerkev v Sloveniji, pričča tudi dogodek okrog gradnje cerkve v Žužemberku, in pisanje, ki je ob aferi nastalo. Poročilo Dolenjskega lista, ki ga pri nasamo, ne potrebuje komentarja.

21. marca so imeli v Žužemberku zbor volilcev. V dvorani se je zbralo 114 domačinov, prišli pa so tudi gostje iz Novega mesta. Dodatno so predlagali, naj bi spregovorili tudi o predvideni gradnji nove cerkve.

Župnik Jakoš je na zboru volilcev nasprotoval razpravi o cerkvi, češ kaj bi zdaj govorili o tem, ko je lokacija v žepu! Na vprašanje, za kakšno investicijo gre, je odvrnil, da je nalozba „interes faranov, ki hodijo v cerkev“; bremena bodo nosili farani, medtem ko sam nima namena okrog pošiljati čekov; farani bodo prispevali, kolikor bo kdo hotel in mogel dati sredstva pa bodo zbrana tudi drugod. Lani bi veljala cerkev 530 starih milijonov.

Po so se oglašili drugi in poudarili, da za gradnjo cerkve niso vsi zainteresirani, da je predračun tak, da bi bila gospodinjstva prehuo obremenjena. Na območju fare je okoli 770 gospodinjstev, ki bi morala najbrž — ob podražitvah — seči v žep tudi po 800 do 900 (če ne tudi več) starih tisočakov. Ali pa bi to v resnici tudi zmogli? Znano je, da ima prav to območje blizu 50 stalnih in občasnih socialnih podpirancev, v zadnjem času so ljudje vložili nad 100 vlog za odpis davkov in prispevkov, datjate pa se povečujejo tudi z uvedbo

Madžarov, vi pa zahtevate ozemlje, na katerem živi nad 100.000 ljudi.

Ne smemo pozabiti, da na Madžarskem živi 220.000 Jugoslovancev in tudi, da je od teh 220.000 skoro 10.000 Slovencev v števanjih — Istvanfalva, Dol. Seniku — Alsoszolnok. Slovenski vasi — Rabatoffalu itd. Vsekakor je več Madžarov v Jugoslaviji, toda temu je vzrok mnogi večji pritisk za asimilacijo na Madžarskem. Ne pozabimo namreč, da je bila Madžarska tista, ki je napovedala leta 1941 vojno Jugoslaviji, z vsem, kar je temu sledilo in jo je končno izgubila. Nemčija je izgubila področje z nad 12 milijoni ljudi, ker je izgubila vojno.

Kar tiče republike Slovenije, vlada tam najbolj demokratska manjšinska politika: vse javne ustanove na mešanem ozemlju (D. Lakoš, itd.) delujejo tudi v madžarsščini ter se v šolah na tem področju celo Slovenci učijo madžarsčine. Vse to se sliši neverjetno, toda je resnično. Mi Slovenci ne pričakujemo od Madžarske za naše ljudi več, toča šele v zadnjem času so bili storjeni prvi koraki v tej smeri.

Zgodovina pomeni malo za ta del Evrope; najprej so tam vladali Rimljani, za njimi Avari, nato so prišli Slovani in šele zadnji so prišli Madžari.

Madžarski borci za svobodo in slovenski politični begunci se moramo truditi, kako bi se znebili sedanjih diktatur doma. Takšno pisanje in zemljevid, kakršen je zgoraj pa samo škodujejo našemu skupnemu političnemu cilju.“

Indijska predsednica Indira Gandhi je obiskala jugoslovanskega diktatorja Tita, da bi se z njim pogovorila o skupni politiki nevezanosti in o pripravah na bližajočo se septembrsko evropsko varnostno konferenco.“

starostnega zavarovanja kmetov. V kraju bi potrebovali denar za urejanje drugih perečih stvari, cerkvenih hramov je tod okoli dovolj in, naj bi raje te obnovili, so poudarjali. Na koncu te razprave so opravili glasovanje: 75 volilcev je bilo proti gradnji, za gradnjo je dvignilo roke 26 ljudi, 13 pa se jih je vzdržalo.

Na seji Sveta krajevne skupnosti Žužemberk, 30. marca, so poudarili, da je že iz samega projekta razvidno, da bi Cerkev rada pokazala svojo politično moč, kar pa ni sprejemljivo za socialistično samoupravno društvo.

6. aprila sta imeli skupno sejo krajevni organizaciji Zveze borcev in Zveze rezervnih vojaških starikov. V pismu, ki so ga s tega sestanka naslovili na kabinet predsednika SFRJ v Beogradu, so zapisali med drugimi: „Borci in rezervni vojaški starešine odločno podpiramo zbor volilcev, da nova gradnja cerkve ni potrebna. Naše stališče še posebej utemeljujemo z dejstvom, da je bila prav Cerkev oziroma njeni prostori v našem kraju mučilnica najnaprednejših ljudi slovenskega naroda. (Vsakemu pametnemu in resnično ljubečnemu človeku je jasno, da je to laž. — Op. NL). Spomenik na Cvibljju s 1200 vklesanimi imeni žrtev fašizma

Mednarodni teden

Papež Pavel VI je bil žrtev napada neke neuravnovešene romarke, ki je zagrnala vanj majhno knjižico, v kateri je natisnjena vrsta obtožb proti Pavlu VI. glede modernizacije cerkvenih obredov, predvsem sv. maše. Ženska je v latinščini vpila na Pavla VI. in zahtevala, da mora biti maša spet brana v latinščini. Ok. 20 „tradicionalistov“, kakor te vrste nezadovoljnežev imenujejo, je nato vpilo, naj se v Cerkev vrne latinska maša in „katoliški papež“.

Kitajski zunanji minister Či Peng-fej je bil tri dni na obisku v Franciji, kjer je imel razgovore tudi s predsednikom Pompidoujem. Najbolj gorostasna je bila njegova izjava, da „Kitajska nima nobene želje, da bi postala velisila.“

V Švici se bavijo z mislijo včlanjenja v ZN. Vlada meni, da bi morala za to odločitev izpeljati plebiscit, nima pa namena to storiti, dokler ne bi bilo gotovo, da bi bil pozitiven. Švica je doslej ostala povsem nevtralna tudi v tem pogledu ter sodeluje le v nekaterih specializiranih agencijah ZN. Tudi evropski glavni stan ZN je v Švici in sicer v Ženevi.

Luboš Kohoutek je ime novo odkritemu kometu, ki se bliža Zemlji. Za prosto oko bo viden od letošnjega novembra do prihodnjega februarja, najsvetlejši pa bo, se pravi bo najbližje Soncu 28. decembra t. l. Komet bo desetkrat svetlejši od katerega koli doslej znanega planeta. Svetil bo z jakostjo polne lune, kar bo vsekakor izredno lep nebesni prizor. Astronomi, predvsem pa Amerikanci s svojim Skylabom in teleskopi na njem, nestrpnno pričakujejo približanje komete.

Čilski rudarji so v veliki protestni povorci prišli peš iz bakrenih rudnikov El Teniente v Santiagu, kjer je prišlo do hudih spopadov med njimi in Allendejevo policijo. Allende namerava rešiti svoj režim spet s tem, da bi pritegnil v vlado tudi čilske obožene sile, kakor je bil to že storil pred nekaj meseci. Allende se tudi pripravlja na težke nemire, ki jih pričakuje prihodnje mesece, ko bo moralo prebivalstvo zaradi pomanjkanja živil prestatati hudo zimo.

Bolivija je ponovila svojo zahtevo po lastnem koridorju do Tihega oceana, na področju ob meji med Perujem in Čilom. Čilsko pristanišče Arica je sicer za Bolivijo prosto pristanišče, ostaja pa seveda v Čilu. Bolivija meni, da ta problem ne bi bilo težko rešiti, če bi Čile in Peru pokazala dobro voljo, ker bi se tako tudi rešil problem med njima samima, ki si drug drugemu lastita ozek pas zemlje ob sedanjih perujsko-čilski meji. Ta pas naj bi pripadel Boliviji.

zgovorno pričča o tem strahotnem dejstvu. Povezani s temi grenkimi spomini in strahom, da se kaj takega ne ponovi več, nikakor ne moremo dopustiti, da se na našem, že tako siromašnem kraju, ob sedanjem številu cerkva gradi nova.“

Istega dne je imela gradnja cerkve na dnevnem redu svojega sestanka tudi predsedstvo mladinskega aktiva v Žužemberku. Med drugim so poudarili: „Mislimo, da ima zasnova nove stavbe tudi namen pridobiti vpliv na mladino prek kulturno zabavnega in rekreativnega udejstvovanja mladih, kar bi lahko organizirali v prostorih nove cerkve.“

17. aprila je politični aktiv Žužemberka osvetlil nekatera dejstva, med drugim: leta 1969 so se začeli pogovori o gradnji nove cerkve, proti kateri se je politični aktiv izrekel že lani. Teda so pretresli tudi dejstvo, da je župnik Jakoš začel takoj po zboru volilcev 21. marca propagando za gradnjo cerkve: obiskoval je še hiše in zbral okoli 1000 podpisov za gradnjo. Ocenili so, da je s tem župnik kršil določbe zakona o verskih skupnostih, in še, da bi s pridobitvijo glasovi dokazal, da se je zbor volilcev pri glasovanju o gradnji „zmočil“ češ da večina misli drugače.

Sledniči je dobil sklep žužemberškega zbora volilcev podporo tudi na seji občinske skupščine v Novem mestu 19. aprila. V sklepu so poudarili, da podnira občinska skupščina odločitev zbora volilcev v Žužemberku predvsem zato, ker meni, da gre pri predvideni gradnji nove cerkve za vprašanje politično prestižnega pomena.

„Pametnost pomaga vsem krepostim in v vseh deluje.“

Sv. Tomaž Akvinec, 2-2, 47, 5 ad 2

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Priloge na drugi (in „dokončni“) Peronov povratek so v zadnjih dneh pred 20. junijem napolnile celotno delo in skrb tako vladnih organov, kot vodstva peronistične stranke na vseh nivojih in tudi sindikalnih organizacij. Spvpadanje povratka s potovanjem v Španijo predsednika države dr. Cámpora je poročanje o celotnem dogodku še povečalo.

Vendar je tudi obisk v Španiji dal lastnih odtokov zadnjim dnevom argentinske politike. Najprej je dal predsejniku priliko, da je ponovno potrdil smer vladnega delovanja, ko je izjavil v svajem nagovoru na Franca in španski narod, da se v Argentini izvaja „humanistična in krščanska revolucija“.

Drug odtonek tega obiska pa je bilo govorenje in pisanje opazovalcev o nesoglasju med Peronom in dr. Cámporo. Peron namreč ni bil prisoten pri nobeni izmed slavnosti, ki je bila v Španiji pripravljena na čast argentinskemu predsedniku. Niti ga ni šel, kljub temu, da je bilo napovedano, sprejeti na letališče. Vendar te govornice niso imele resne podlage. Niti one druge ne, po katerih naj bi bil Perón resno bolan. Da ni nesoglasja med Peronom in državnim predsednikom, je bilo razvidno po štirih tajnih sestankih, ki sta jih imela na Peronovi kinti v Madridu. Je pa verjetno posrečena sumnja nekaterih opazovalcev, da bo Perón ob vsem argentinskem procesu vsaj navidezno stal ob strani. S tem ne bo kompromitiral svojega prestiža v morebitnih neuspehih vlade, niti se zavezal v politiko trde roke, ki jo bo vlada slej ko prej morala izvajati proti levčarskim izgreodom, tudi (in v prvi vrsti) proti skrajni gverili. Doslej namreč v tem smislu ni bilo storjenega ničesar.

Prav zaradi raznih zasedb in izgreodov se je povečala skrb v vseh resnih opazovalcih, ko so priméri „ljudskega izražanja“ dosegli že neverjetne in vsekakor nedopustljive meje. Tako je del

SOVJETSKA SAMOVOLJNOST

VARNOSTNI SVET ZN — FORUM ZA PROPAGANDO

Vsakokratni predsednik Varnostnega sveta ZN je doslej več ali manj varoval nepristranost v debatah o najrazličnejših mednarodnih problemih. To tradicijo je prelomil pred nekaj dnevi sedanji predsednik tega organa ZN, namestnik sovjetskega zunanjega ministra Jakob Malik.

Izrael je silovito napadel Jakoba Malika kot sedanjega predsednika Varnostnega sveta ZN, ker je „enostranske in povsem napačno predstavil“ resolucije, ki jih Varnostni svet, sestavljen iz članov 15 držav, pripravlja v zvezi z razmerami na Bližnjem vzhodu.

Tudi severnoameriški delegat je izjavil, da se predsednik Jakob Malik ni predhodno posvetoval s člani Varnostnega sveta, predno je govoril na zasedanju. „Smatrati moram, da ste govorili kot zasebnik,“ je pripomnil severnoameriški delegat John Scali.

Sovjetski delegat Malik je začel zasedanje Varnostnega sveta s čitanjem odgovorov ki jih je pripravil na vrsto vprašanj, ki jih je naslovil na prejšnjih zasedanjih egipčanski zunanji minister El-Zayyat. Ta je vprašal, če načelo privsvajanja tujih področij ne velja za „majhne države“, s čemer je vsekakor mislil na izraelske zahteve po spremembi meja iz varnostnih razlogov, dalje če načelo nedotakljivosti ozemlja velja za vse, razen za Arabce in če načelo samoodločbe velja za vse razen za Palestince.

Malik je odgovoril negativno na vsa

Brežnjev pri Nixonu

IZ STRAHU PRED KITAJSKO

Sovjetski partijski vodja Leonid Brežnjev je minulo soboto iz Moskve priletel v Washington na obisk k severnoameriškem predsedniku Nixonu. Iz razgovorov med obema državalkoma ne bo nastalo kaj novega ali dramatičnega, izjavljajo v Beli hiši. Nixon in Brežnjev imata na programu razgovorov vprašanje razorožitve, evropsko varnostno konferenco in predvsem problema razmaha trgovinske izmenjave med obema državama.

Sovjetska zveza se je v zadnjih mesecih odločila začeti resno črpati ogrom-

osebja zasedel državno podtajništvo za javna dela in prisililo njenega vodjo inž. Zubirija, da je podal ostavko. To je povzročilo preplah, pa tudi nezadovoljstvo zlasti v gospodarski ekipi. Baje je minister Gelbard celo zagrozil z odstopom, če bi se tako poseganje v območje njegove ekipe še ponavljalo.

Ko je „ljudski glas“ dosegel že take meje, je tajnik peronističnega gibanja dr. Abal Medina ukazal, naj zasedanja prenehajo in naj se mir in red povrne. Šele po tej izjavi je podoben poziv izrekel tudi notranji minister dr. Righi. Opazovalci so v tem videli izraz dejanske situacije: peronistična stranka ima večji vpliv in hitreje posege kot pa vlada sama. V vladnem krogu se je poleg že omenjene Gelbardove pozicije la še dr. Taiana jasno postavil na stališče reda. Minister za vzgojo je že takoj v začetku izgreodov ostro napadel take postopke in zahteva red in mir.

Pozivi so vendarle rodili sadove. Zasedanja so prenehala in v številnih primerih so se izgredniki umaknili. Tako so tudi na podtajništvo za javna dela izdali izjavo, da bodo z zasedbo prenehali in odstopili od svojih zahtev, kateri bodo ponovili mirnim potom. Inž. Zubiri pa je ponovno zasedel svoje mesto.

Gospodarska ekipa je pa pripravila načrt bodočega delovanja. Številni zakonski osnutki so že šli v kongres, kjer jih bodo takoj po Peronovem povratku prišli preresetavati. Gospodarsko ministrstvo je tudi objavilo nekatere nadaljne maksimirane cene. Med njimi tudi mate čaj, jajca in testenine. Ta podaljšek prvotne liste je bil potreben tudi za pomiritev ljudi. Sindikati so namreč pokazali precej nezadovoljstva. Mimogrede omenjeno: na sindikalnem nplju se bližajo spremembe. Kot menijo opazovalci, bo razne temeljne spremembe izvedel Perón sam. Dobro se namreč zaveda, da je močno in enotno delavsko gibanje najboljša zaslomba in najtrdnější temelj sedanje vlade.

ta vprašanja ter je navajal več dokumentov in resolucij, kot dokaz za pravilnost svoje negacije.

Takoj nato je pozval avstralskega delegata McIntyra, naj govori, ko se je oglašil severnoameriški delegat Scali in izjavil, da bo moral preučiti Malikove izjave. „Ker ni bil nihče vprašan za mnenje glede egipčanskih vprašanj Varnostnemu svetu, moram smatrati, da ste govorili kot zasebnik,“ je izjavil Scali.

Izraelski delegat Takoah, čigar vlada nasprotuje splošni debati o razmerah na Bližnjem vzhodu v Varnostnem svetu, je izjavil, da Malikove izjave jasno dokazujejo, da Varnostni svet „ni forum, na katerem bi bilo možno resno predebatirati razmere na Bližnjem vzhodu.“

„Nič, kar je izjavil sovjetski delegat, ne jemlje Izraelu pravice, da brani svoje ozemlje in svoje prebivalstvo,“ je zaključil Takoah.

Varnostni svet ZN je, kakor celotna organizacija ZN, v vsem svojem obstoju bil in ostal pozorišče za dolgezvezne debate in propagandne izjave predvsem svetovetov in njihovih satelitskih ali drugih privržencev. Prva leta po drugi svetovni vojni se je vse svet oziral v Varnostni svet za njegovimi odločitvami, zanimanje pa je postopoma upadalo, ko je postalo razvidno, da tudi ta organ ZN ni nič drugega kakor forum za vsakodnevno politično propagando predvsem delegatov nesvobodnega dela sveta.

ne naravne zaklade tako evropske kakor azijske Rusije, nima pa sama zadosti denarnih, še manj tehničnih sredstev za to. Zato se je Kremelj začel ozirati na „kapitalistični“ Zahod, da bi ga potegnil iz zaostalosti. Predvsem širna sibirski področja, ki so polna naravnega plina, petroleja in mineralov, kličejo po moderni tehniki.

Za temelj sovjetskimi željami po hitrem razvoju predvsem Sibirije se skriva tudi strah pred kitajsko teritorialno ekspanzijo na sever, za katero sovjeti smatrajo, da je neizogibna.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Na zadnjem koncertu koncertnega ateljeja Društva skladateljev Slovenije v letošnji sezoni, je 29. maja nastopil Slovenski trio. Trio, ki ga sestavljajo Dejan Bravničar — violina, Ciril Škerjanec — čelo in Aci Bertoneclj — klavir, je izvajal dela slovenskih skladateljev Vladimira Lovca, Alojza Srebotnjaka in Lucijana M. Škerjanca. Pred koncertom je bila v ateljeju otvoritev razstave akademske slikarke Ruže Kaus iz Zagreba.

KRANJ — Prešernovo gledališče v Kranju je za zadnjo premiero sezone naštudiralo „Kreflovo domačijo“ Ivana Potrča. To igro so spet zaigrali na odru po dolgem petindvajsetletnem premoru.

AJDOVŠČINA — Član tržaškega stalnega slovenskega gledališča Stane Raztresen je v ajdovskem domu kulture bral Cankarjevega „Hlapca Jerneja in njegova pravica“. Toda Ajdovci se za kulturo očitno ne navdušujejo. V dvorani, ki ima 400 sedežev, jih je bilo komaj 40. med njimi 20 dijakov.

LJUBLJANA — Slovenski srednješolci so se petič pomerili v znanju tujih jezikov. Ob koncu tekmovanja je društvo za tuje jezike pripravilo posebno slovesnost, na kateri so razglasili rezultat tekmovanja in zmagovalce tudi nagradili. Najboljši v znanju angleščine so Jože Kosec iz Ljubljane, Edvard Vidmar iz Škofje Loke in Tone Košmril iz Ljubljane. Prvakinja iz francoščine je Petek Tatjana iz Ljubljane, v italijanščini pa Majda Kolenc iz Kopra. Nemščino najbolj obvlada Zvonko Lindič iz Novega mesta, ruščino pa Silvo Torkar iz Tolmina. Najboljša latinca pa sta Ljubljanka Marko Petkovšek in Franci Avsec.

LJUBLJANA — Za sanacijo dijaških domov, ki jih je v Sloveniji okrog 60. pa za potrebne gradnje bi potrebovali skoraj 300 milijonov dinarjev, za notranjo opremo pa še kakih 250 milijonov. Vlada je namenila letos 14 milijonov dinarjev za vzdrževanje teh domov, ki so v 102 stavbah: 25 stavb je starejših od 100 let, najstarejša stavba pa je 716 let star grad v Kranju. Strukovnjaki so tudi že ugotovili, da je v 19 stavbah bivanje življenjsko nevarno, poleg teh pa je še cela vrsta stavb neprimerna za bivanje dijakov.

SLADKI VRH — Tovarna kartona in papirja na Sladkem vrhu bo praznovala letos stoletnico obstoja. Sprva so nameravali slovesno proslaviti ta jubilej 15. junija, sedaj pa so prenesli praznovanje na konec avgusta. To pa zato, da bodo istočasno tudi začeli z redno produkcijo novega papirnega stroja z zmogljivostjo 12.000 ton letno. Konec junija pa bodo začeli nameščati še vrsto drugih strojev, ki so jih v glavnem nakupili v Zahodni Nemčiji.

SODRAŽICA — V Sodražici, kjer se imeli tovarno Pletenine, so odprli novo tovarno za žične tkanine, ki je obrat medvovske kemične industrije Donit. V

novi tovarni, ki bo letos izdelala 10 milijonov kvadratnih metrov žičnih mrež, je zaposlenih 145 delavcev, med njimi je 38 žensk.

MARIBOR — Na mariborskem sejišču je bila odprta od 25. maja do 2. junija sedma mednarodna razstava cvetlic. Sodelovalo je na razstavi, ki je obsegala nad 2000 kv. metrov, 14 domačih in 13 tujih razstavljalcev.

BOVEC — Za 800-letnico Bovca so izročili prometu nov most čez Sočo pri Logu. Doslej so bili vaščani čezsoškega Loga povezani z drugimi kraji na Bovškem le s slabo visečo brvjo.

LJUBLJANA — Konec maja so dokončno podpisali sporazum o zagotovitvi sredstev za investicije v slovensko kmetijstvo. Kljub temu, da je zagotovljenih letos precej več sredstev, kot lani, kmetje in kmetijska podjetja niso zadovoljni. Kmetovalci negodujejo, ker bodo dobili odobrene kredite prepozno. Priprave za kredite so se začele že lanske jeseni in do februarja so imeli že vse podatke o predvidenih naložbah, a sporazuma med odgovornimi činitelji za višino kreditov ni bilo vse do konca maja.

BRANIK — V Braniku, včasih se je imenoval kraj Rihemberk, so 27. maja odkrili doprsni kip pesnika Simona Gregorčiča. Slovesnost so pripravili prav za stoletnico prihoda „Goriškega slavčka“ v Rihemberk, kjer je pesnik kaplanoval osem let. Kip je izdelal akademski kipar Zdenko Kalin. Ob slovesnosti je bila odprta tudi razstava, v kateri so prikazali vse pesnikovo delo.

Umrli so od 23. do 28. maja 1973:

LJUBLJANA — Emilija Ovčak r. Bohaček; Pavla Šurm; Julijana Pogacar r. Prah, 81; Avgusta Zalokar; Amalija Tomc r. Logar; Marija Šturm-De Cecco, 82; Viktor Kopal, un. šofer; Karel Tarter, inž. rud., docent za rudarstvo na fak. za tehnologijo; Marija Novšek r. Pleško; Edita Schmidt r. Čigoj; Ziga Pagliaruzzi, 87; Anica Lampič r. Bizilj; Alojzij Jakulin; Marija Ilvar r. Primor.

RAZNI KRAJI — Milan Janež, 84, Babno polje; Pepca Sirk r. Znoj, 70, Zg. Kašelj; Olivij Pirih, Gornje Gerovo; Franc Gregorec, Mengeš; Aleš Smolč, šofer, Dobnič; Anastazija Špacapan, Ozeljan; Viktor Burgar, elektroinstalater; Srednje Gameljne; Marija Rupnik, Kamnik; Anton Mencinger, Jesenice; Jože Vozel, Kal; Miha Šmid, Plešnjakarjev ata, Jesenovec; Marija Kavzar, Hrastnik; Marko Obid, Cerklno; Jože Rode, 71, Nožice; Frančiška Remc, Nadgorica; Jože Volčanj, Krško; Franc Naglič, Kranj; Giorgina Hrovatin, Škofjan pri Kopru; Lojzka Jakobina Voč, šolska sestra, Kranj; Ema Kožuh r. Vrečko, Škofja vas; Helena Zagorjan, Golnik; Miha Kavaš, Bled; Drago Zupet, Novo mesto; Franc Sluga, 65, Notranje gorice; Matija Šibenik, Pistoja; Marija Brečko r. Maršek, Šmartno pri Slovenj Gradcu; Ivan Šopar, b. organizist, 85, Vojnik; Ivana Gregorc, 89, Šentjakob; Franc Benedik, Selca; Ivan Prilešnik, Mala Slevica; dr. Bogdan Premrou, zdravnik, Kamnik; Ivana Laznik r. Flerin, 73, Domžale; Angeša Brezar, Preddvor.

Bližine in daljave

Nova pesniška zbirka Vinka Beličiča

Vinko Beličič, profesor v Trstu od l. 1945, pa še vedno pogodbeni, brez stalnega mesta, bo čez par mesecev doživel svojo šestdesetletnico. „Sveti oljčni pepel primorskih let | mi je glavo posul“, poje v eni svojih pesmi. Zato si je pregledal svojo pesniško žetev ter si iz nje napravil majhno, a izbrano antologijo pod naslovom *Bližine in daljave*, ki mu jo je izdala revija Mladika v Trstu v opremi Edvarda Žerjela in s spremno besedo prof. Martina Jevnikarja.

Pesnika Vinka Beličiča poznamo dobro še iz Ljubljane, ko je tam izdal l. 1943 povest *Molitev na gori* ter naslednje leto pesniško zbirko *Česminov grm* (1944). Urejeval je akademski list *Strža* v viharju, pisal v *Mladiko* in drugam, najbolj pa se uveljavil v *Domu in svetu*. Pozneje je izdal v Trstu še dve pesniški zbirki *Pot iz doline* (1954) in *Gmajna* (1967). Pa tudi je izdal še štiri pripovedna dela; dve v Gorici: *Kačuriev rod* (1952) in *Med mejniki* (1971) eno pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu: *Nova pesem* (1961) in eno v založbi Tabor istotam: *Dokler je dan* (1958). Tako je pričujoča „antologija njegova osma knjiga. Osem izvirnih leposlovnih knjig ni le lep Beličičev doprinos slovenski književnosti, temveč tudi vrednost.

Bližine in daljave vsebujejo 54 pesmi iz vseh pesniških zbirk, pa tudi drugod objavljenih ter štiri doslej še nepriobčenih.

To je zunanja sestava zbirke. Notranje pa je razdeljena na pet oddelkov, ki so razvrščeni precej po življenjskih postajah: I. del vsebuje pesmi iz ljubljanske dobe do l. 1945, II. prihodi in naselitev v prvih letih po 1945. letu, III. del še posebej doživljanje kraške gmajne. IV. in V. del pa podajata pesniško doživljanje goriških in zamejskih krajev ter njegovo refleksijo na robu domovine.

Prof. Jevnikar v *Spremni besedi* podaja to zunanjo in notranjo ureditev zbirke, ki karakterizira in vrednoti kot plod „resničnega pesnika, ki nam je dal mnogo lepega in plemenitega... v verzih, ki so pretehtani, pojedini svobodni in zvenijo z izrazito osebnostjo in ritmom.“

Beličič je intimen pesnik belokranjske pokrajine in to ne zgolj v impresionističnem smislu deskriptivnega pretakanja svetlob in senc, ampak resničnega z dušo in srcem doživljanja sožitja s svetom svojih Rodin, „ki jih je ustvaril Bog...“ in kjer je preživel svojo modrost ob svoji materi, kajti očeta mi je ubila prva svetovna vojna. Ves je navezan na „to goščo za skednjem...“

SLOVENC I V A R G E N T I N I

DR. ALOJZIJ VORŠIČ — JUBILANT

Kdo med slovenskimi izseljenci v Buenos Airesu ne pozna dr. Alojzija Voršiča, ki se z gospo soprogo Zinko roj. Tomšič pridno udeležuje skoro vseh pomembnih prireditelj naše slovenske skupnosti. Niti razdalja niti pozna ura ga ne ovirata, da ne bi s svojo prisotnostjo dal novega poguma prirediteljem in nastopajočim.

Pred drugo svetovno vojno je bil odvetnik v Celju in se je udeleževal v raznih organizacijah in odborih. Bil je tudi župan mesta Celja. V izseljenstvu je bil ves čas delaven v raznih odborih in se še sedaj redno udeležuje sestankov in sej Slovenske krščanske demokracije.

Marsikak bralec našega lista bo vprašal, zakaj vse to pišemo; saj smo pred kratkim pisali o njem, da je obhajal 80-letnico. Res je. Toda ta „pred kratkim“ je celih pet let. Kajti dr. Voršič je v soboto 16. tega meseca obhajal 85-letnico.

Številnim čestitkam, ki jim je jubilar prejel ali jih bo še, se pridružuje tudi *Svobodna Slovenija* z iskreno željo: Bog ga ohrani še mnogo let tako čilega in zdravega, da bo kot aktiven član naše skupnosti z mladimi rodovom. Dr. Voršič: Bog Vas živi!

SLOVENC I P O SVETU

ZAMBIJA

Slovenski gradijo cerkve

Že nekaj let izhaja v daljni Zambiji list, ki ga pod imenom „Iz sončne Zambije“ tiskajo slovenski misijonarji za medsebojno povezavo, pa tudi za stik z dobrotniki in rojaki. V letošnji četrti številki z dne 6. junija objavlja list sledeče zanimivo poročilo:

Predvsem nas je iznenadil p. Rudež. S svojo znano gorečnostjo se je lotil kar vseh treh nameranih cerkva. Tako prva prava:

„Prva cerkva — 24 km severno od Lusake ob glavni cesti — ima že zidove pripravljene za streho. Postavljena je na krasem položaju, da res „priča“ o Kristusu in njegovi Cerkvi. Posvečena bo sv. Luciji, ki je zavetnica za očesne bolezni — torej tudi za duhovno slepoto. „Gospod, daj, da spregledam!“ — In prvi uspehi? Kraj, kamor so včasih prišli misijonarji in niso našli niti enega vernika za sveto daritev, je zdaj že živa podružnica.

„Druga cerkva — 16 km severno od Lusake, ima že skopane temelje in ves material je že pripravljen. Dolga bo 18 m, široka pa 8 m. Imela bo tudi dve sobici za misijonarja in urad ter šrambo. Posvetili jo bomo sv. Družini.

„Tretja cerkva — še bliže Lusaki — bo posvečena sv. Anji.“

P. Rudež bo v kratkem v Lusaki izdelal zbirko svojih pesmi v jeziku činjandža. Naklada bo velika: 10.000. Vse je sam sestavljal. Melodije bodo na razpolago tistim, ki bodo to želeli, na magnetofonskem traku, vzete pa so iz 16 različnih narodov in zambijskih plemen. Nekatere pesmi imajo versko vsebino. Druge pa so primerne za mladinske organizacije.

Od vsepovsod

„Izboljšanje prevoza“. Okrožnica pariške občine določa, naj iz prenapolnjenega avtobusa en policist izstopi, če se slučajno vozita dva. Poleg predpisa pa je dodatek, da je treba prej potnike prešteti in ugotoviti, ali je voz zares prenapoljen.

Transkubanska avtocesta. Dokončali so prvih nekaj deset kilometrov transkubanske avtoceste, ki ima osem pasov, štiri za vsako smer. Avtocesta bo povezovala mesti Santiago de Cuba na vzhodu in Pinar del Río na zahodu. Cesto, dolgo 850 km, so projektirali sovjetski strokovnjaki.

Hillary in italijanska ekspedicija na Mount Everest. Italijansko obrambno ministrstvo je v prvi polovici maja poslalo na Mount Everest 64-člansko ekspedicijo v spremstvu 70 šerp. Z njihovo pomočjo in s helikopterji so Italijani kot šesti osvojili najvišji vrh sveta.

Iskreno čestitamo k edinstvenem podvigu!

P. Tomažin tudi zelo hitro napreduje z gradnjo svoje cerkve v pokrajinskem središču Feira — prav na trameji: Zambija, Mozambik, Rodezija — kjer se reka Luangwa zliva v mogočno Zambezi. Cerkev je postavljena na pooboju hriba, na katerem se hitro razvija središče mesteca Feira. Vidna je že od daleč. V kratkem jo bodo začeli pokrivati. Junija bodo postavili lep oltar in krstilni kamen. Tabernakelj je prinesla prof. Kristina Mlakar, ko se je lani vrnila s svojega dopusta. Kupila ga je v Rimu.

Cerkve v Feiri bo že peta, ki jo je p. Lovro zgradil v petih letih bivanja v misijonu Katondwe. Je največja od vseh in bo gotovo najlepša.

Ob koncu leta bo pater odšel v tretjo probacijo (zadnje leto jezuitske vzgoje). Obenem bo imel svoj prvi — tako zelo zaslužni — dopust.

Največjo cerkev pa namerava zgraditi v Materu (Lusaka). Nadomestila bo župniško cerkev, ki je postala premajhna. Načrte dela naš prijatelj, španski arhitekt, ki je zaposlen pri Lusaki mestni upravi. Cerkev bo prostornejša kot druge katoliške cerkve v nadškofiji, saj bo široka 30 m, dolga pa 40 m. Načrti bodo v kratkem končani, kdaj pa bomo začeli z zidavo, še ne vemo, ker nimamo potrebnih finančnih sredstev. Za vse naše gradnje cerkva ne dobimo nobene podpore od cerkvene ali kakšne druge oblasti.

Nikjer v nadškofiji se ne zbirajo tolike množice k bogoslužju kot v župniški cerkvi v Materu, kjer imamo vsako nedeljo okrog 590 obhajil. Pri nedeljski maši ob 10 mora 300 ljudi stati zunaj cerkve.

Prvi osvajač Mount Everesta Edmund Hillary, ki je pred 20 leti — 29. maja — skupaj z Nepalcem Tensingom stopil na njegov vrh, je kritiziral italijansko odpravo, češ da bi moral biti osvajanje vrh sad požrtvovalnosti in poguma majhnega števila ljudi, ne pa množična ekskurzija.

Omejitve tuje delovne sile. Švicarska vlada je sporočila, da bo omejila priliv tujih delavcev v Švico. Sedaj je v Švici že en milijon tujcev ob šestih milijonih švicarjev. Po novem bodo letno dovolili prihod v Švico le 10.000 novih delavcev. Sezonskim delavcem pa bodo izdali le 190.000 letno, kar je za 50.000 manj kot prejšnja leta.

50.000 km za 50.000 mark. Marko Žunič iz Siska je sklenil z nekaterimi nemškimi podjetji pogodbo, po kateri bo za petdeset tisoč mark prepešal čil petdeset tisoč kilometrov opleljen z re-

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

25. junija 1953 — št. 25

LEPO PRIZNANJE

Buenosaireski katoliški dnevnik „El Pueblo“ v eni svojih zadnjih števil prikazuje razloge, zakaj argentinski katoličani nimajo svojega katoliškega tiska, posebno dnevnika, tako razvitega, kakor bi ga zaradi svojega števila lahko imeli.

Katoliško javnost poziva, inaj za svoj tisk malo več žrtvuje ter ji daje za zgled slovensko protikomunistično skupnost v Argentini. Pravi, da je Slovencev v primeri s številom argentinskih katoličanov komaj peščica, pa imajo dobro urejane liste in revije v svojem jeziku.

Vse to je dokaz, da sta ideal: Bog in Domovina najlepša stvarnost in bistvo njihovega življenja. Mnogi Slovenci morajo zaradi svoje vere trpeti, ker so morali v svet zaradi Titovih preganjalnih zakonov.

Po športnem svetu

Motociklistične dirke v škofji Loki so bile predčasno tragično končale. Dirke so bile 27. maja na 4.500 m dolgi krožni asfaltni progi. Letos so jih prirejali že štiriindvajsetič. Že v drugi dirki motorjev do 350 kubikov se je smrtno ponesrečil 48-letni italijanski dirkač Emanuele Maugliani, ko je zavozil med gledalce, med katerimi so bili trije smrtno žrtve. Žrtve nesreče so bili sedemletni Marija Kastelic z Jesenice, sedemletni Marko Peternelj iz Preddvora in njegova štiriletna sestrica Mojca. Italijan je četrta žrtve tekmovalcev na škofjeljskih dirkah, pred njim so se ponesrečili leta 1968 Švicar Dietz, leta 1970 pa Anglež John Burgess in Slovenec Tone Kraj. Žrtve med gledalci pa doslej ni bilo.

Novi namiznoteniški prvak Jugoslavije je Beograjec Kakokašević, ki je na tekmovalju v Ljubljani 27. maja premagal v finalu Zagrebčana Čordaša. V četrtfinalu sta se uvrstila člana ljubljanske Olimpije, Hrastičan Velko in Korpa, doma iz Sente. Pri članicah je Ljubljankanka Jelerjeva v finalu izgubila z novo prvakinja Čordaševa. Čeprav je izgubila s 30 (20:22, 15:21, 17:21), je bila borba precej izenačena in z nekoliko več sreče, bi mogel biti rezultat tudi drugačen.

Vzhodnonemška plavalka Cornelia Ender je kar za deset desetink sekunde izboljšala evropski rekord na 100 m prosto. Čas 58,6 s je samo za desetinko slabši od svetovnega rekorda Avstralke Gouldove.

7. mednarodna kolesarska dirka Alpe — Adria je bila za slovenske kolesarje precej neuspešna. Le v dveh od sedmih etap sta zmagala Slovenca, in sicer v prvi Kranjčan Hvasti, zadnjo od Bovca do Ljubljane pa Ljubljancan Zakotnik. Zmagovalec in skupni uvrstitvi je bil Italijan Frigo iz Vittorio Veneta, Zakotnik je bil šesti. Hvasti pa sedmi.

klamnimi napisi. Ta dolga pot pa ne bo sama sebi namen, ampak bo žunič do leta 1976 obšel vse države udeležence olimpijskih iger in primahal na olimpijski stadion v Montreal v Kanadi leta 1976 prav ob slavnosti otvoritvi. Žunič je krenil na pot že lani 20.000 septembra iz Muenchena. Prehodi je doslej že 15 evropskih držav; sredel maja je junaško koračil po cestah Slovenskega Primorja, od Portoroža do Bovca. Na vsej poti ga spremljata dve nemški TV ekipi.

kjer so češminje, leševje, apnenec belji, brinje... bohota trava, divje rože... kraljestvo gnezd... ter žužnjavi vrt, ki ga ogreba njegova sključena mati. To so njegove Rodine... in „še vetrovi... luči sonca in meseca in zvezd...“ Ta svet podoživlja slikovito in čustveno, v izbranih besedah in s čistim srcem kot pastirček z rodinske dobrote, katerega piščalka je v „Rodinah zrastla narejena na samo nedeljo belo in v spomin in tišino izročena.“

Ta sveta tišina si je na vse tle belokranjske pesmi, o katerih ne veš, ali so sedanjemu bližina ali daljava, ali lep spomin na tujem, ali mladost sama, preden jo je življenje vrglo na tuje. Ta pokrajina niso samo predmeti v njej, je v njej tudi še mati in lepa ljubezen od dekleta in žene, struna, ki tako redko zabrni pri Beličiču, pa je zapela eno najlepših pesmi v zbirki: *Mesečino*. V to belokranjsko tišino pa so padli streli na njegovega velikega vzornika prof. Ehrliha (Mi-ha-el), in smrt dvajsetih njegovih tovarišev borcev, „ki v mračni izbi“ — (društva Straže) — žive v molku, ki se ne zgane. Njim in sosedu Toneu Gršiču (v istimenski pesmi) je zapel prelep pesniški spomin. Tem smrtim je postavil v nasprotje rojstvo svojega prvorojenca, ki poveže z novim upanem „srce, do dna presunjeno od bolečin.“

V emigracijo — v Trstu — doživlja svojo osamelost, svojo izkoreninjenost, toda v kobariških Gorskkih večernicah, prelepah gorskoh občutjih, skuša najti

stik z zemljo, ki mu je še „tvoja in hladna“. V njej se čuti še vedno „v grozotni čas ukovanega Prometeja; ne morem nazaj, ne morem naprej“. V ljubezni (Prstan) najde sij bleška, „ko se mračni mu pot domov.“

Toda doživel je nanovo tesno in duhovno sožitje s kraško pokrajino, kakor jo je prej z belokranjsko. Njej je posvetil III. del. To „gmajno... ki ni last nikogar“, si je prisvojil on, kajti „odrinjen je kot ona“. Zato je lahko „zavzel“ z njeno samoto, ki ni samota, ampak živi v vsjej polnosti s svojimi ptiči in vetrovi, s pogledom na morje, s cvetočimi mandeljni in travami in rožami v njej... z divjo potoniko in ružom, kobilarjem in taščico in celo snegom, in seveda tudi z borom... S tem zadnjim se njegova pesem srne s Kosovelovo, kakor tudi s pesmijo Povožena ptica, ki je pendant Kosovelovi *Brinjčevi*...

O gmajna, revnejša za en sprelet, o vigrad z enim gnezdom manj, o pesem, ki te več ne bo.

V IV. oddelku so doživlja ob primorskih mestih in krajih, kot so tržaški Sv. Just, Repentabor. Stara gora, Ivanec, sv. Višarje, Verzegnis, tudi Briksen, Kneža... Vse kot v lesorez vrezane podobe, realistične v zunanjih potezah, pa občutene v lirčnosti in refleksiji. Toda zopet ga moti negotovost obstanka v Trstu, ko se „vrača v spomin na belokranjske zidance in mladostne prijatelje“ obenem pa ne „odtrga oči od sonca Argentine“ kamor

se je nekoč hotel odtegniti preganjanju novih oblasti, da bi ne bil miroran iti domov... Zakaj, pove s pesniško besedo dovolj jasno v V. delu, ko govori o spomeniku padlih na rajnih duš dan, ko je „tisoče z molkom pozabe odel poraz in so zdaj zasuti v skalnati peči...“; ko Antigona še vedno čaka „ob oleandru nepremična, nema, s črno ruto čez oči... pol pol blazna od štetja let... od misli: Polinek, ne boš nikoli očet? In nova jagoda med prsti ji zdrsi...“ Ta pogled na vzhod čez mejo ga sicer veže „z živimi in mrtvimi onstran meje...“ toda on sam se zaveda, da je „zubelj na meji dveh dob in dveh svetov: veter, potegni sem — veter, potegni tja: plamen ki živeje zablesti, manjši, čistejši, bolj sam...“

V tej pesniški samoti, se mu tuči to, kar mu je najbliže in najintimnejše, počasi oddaljuje v daljave.

To so Beličičeve „bližine in daljave.“

Tiha pesem belokranjske in kraške pokrajine in njej plemenito utripajoče srce pesnika, ki jo doživlja lirčno kot Murn, pa z vetri Kosovelovih dreves in ranjenih ptic... obenem pa s tragiko slovenskega izseljenca, ki mu je srce raztrgano na dvojje: med spomin na dom in med novim podomačenjem tujine, prav kakor skuša ponazoriti naslovna podoba mladega E. Žerjela: pesem, z veliko črno rano po sredi... Toda vedno je v njej en sam in cel: Beličič pesnik bližin in daljav, doživljenih in najtinejših stiku s prostorom in časom.

T. D.

OBVESTILA

SOBOTA, 23. junija 1973:

V Slomškovem domu proslava očetovskega dne.

NEDELJA, 24. junija 1973:

Procesija sv. Rešnjega telesa
Po procesiji v Slomškovem domu na razpolago kosilo. Ob 17 avdiovizualni prikaz letnih časov v Sloveniji. Okoli 300 čudovito lepih diapozitivov ob glasbeni, šumski in besedni spremljavi.

V Domu v Carapachayu ob 16 spominška proslava slovenskih žrtev z govorom dr. Tineta Debeljaka.

V Hladnikovem domu ob 16 Koline.

ČETRTEK, 28. junija 1973:

Na letošnjem spominskem slavju Zveze mater in žena, ki bo v četrtek v mali dvorani Slovenske hiše, bomo ob 5 popoldne imeli najprej skupne molitve pod vodstvom našega duhovnega voditeja g. Rodeta. Molitvam bo sledilo predavanje ge. Matičičeve, ki nam bo priklicala v spomin strahotno žalostno tistih usodnih dni in ki nam bo v momento, da se da odpustiti, pozabiti pa nikoli. Na večer pristrčno vabimo slovenske matere in žene!

SOBOTA, 30. JUNIJA 1973:

Predavanje prof. dr. Milana Komarja ob 15 v Slovenski hiši v priredbi Srednješolskega tečaja za profesorje tečaja in starše dijakov.

Družabna prireditev SKAD-a ob 17 v Slovenski hiši.

V Slovenski hiši ob 20 3. kulturni večer SKA. Predaval bo v okviru teološkega odseka dr. Mirko Gogala „Teologija sekularizacije“.

NEDELJA, 1. julija 1973:

Žegnanje v Slovenski hiši

SREDA, 4. julija 1973:

V Slovenski hiši ob 17 seja širšega odbora in za točnic krajevnih odsekov Zveze mater in žena.

SOBOTA, 7. julija 1973:

V Slovenski hiši veseloigra „Voda“

NEDELJA, 8. julija 1973:

V Slomškovem domu velika tombola v Slovenski hiši veseloigra „Voda“

PONEDELJEK, 9. julija 1973:

V Slovenski hiši veseloigra „Voda“

NEDELJA, 15. julija 1973:

Občni zbor Družabne pravde po sv. maši ob 10.30 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 29. julija 1973:

Blagoslovitev Hladnikovega doma

DRUŠTVENI OGLASNIK

Učiteljska seje šolskega odbora ZS bo v sredo, 27. junija, ob 19.30. Vabljeni!

Gospod nadzornik Albin Petelin je daroval \$ 200.— za šolski sklad ZS, namesto cvetja na grob učiteljice ge. Ive Majhen. Bog povrni!

Koordinacijski mladinski svet ZS se bo sestal 4. julija ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše. Vabljeni!

Knjižnica ZS ima nekaj novih knjig. Odrpta je vsak dan. razen ob sobotah, od 16—20.

Lepo Vas vabimo v HLADNIKOV DOM V LANUSU

na

DOMAČE KOLINE

(izdelek g. Bavdka)

v nedeljo, 24. junija ob 16

Sodeluje orkester PLANIKA

Zapomnite si: 29. julija BLAGOSLOVITEV Hladnikovega doma

Svoji k svojim! Pod enakimi pogoji Vam SLOGA plača večje obresti kot katera koli banka. In Vaš denar bo pomagal pri gospodarskem napredku slovenskega človeka v Argentini. Pomislite tudi na to, predno se odločite za naložbo svojih prihrankov!

Kreditna zadruga „S. L. O. G. A.“ z o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtek in sobotah od 16. do 20. ure

SANHUŠKI LOVCI TE VABIJO NA SVOJO ŽE TRADICIONALNO

LOVSKO VESELICO

V NEDELJO, 24. JUNIJA 1973 OB 16

Okusno pripravljena divjačina Te bo že čakala na pogrnenih mizah.

Sodeluje orkester DUC IN ALTUM

Edinstveno srečanje

vseh rojakov, bo na veliki tombolski prireditvi v Slomškovem domu. Stotine bogatih in praktičnih predmetov in glavni dobiček: LEPA SLOVENSKA MIZA s šestimi stoli (in šestimi srčki). Zagotovite si tablice v predprodaji! Povabite znance in prijatelje, da nas bo veliko in da bo lepo. V nedeljo, 8. julija, na veselo svidenje v Slomškovem domu!

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,

dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj

in Tone Mizerit

Correos Argentinos Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1973 za Argentino \$ 75.— (7.500.—) — Pri pošiljanju po pošti \$ 78.— (7.800.—). ZDA in Kanada 13 USA dol.; za Evropo pa 15 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

VESELOIGRA

Jože Vombergar

VODA

7., 8. in 9. julija

Režija:

Maks Borštnik

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES

LUKY

Frente Estación EZEIZA
Ruta 205
T. E. 295 - 1197

LUKA MILHARČIČ

Električni aparati

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

Podružnice

CARLOS SPEGAZZINI
Avda. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230

Sen o gorah in snegu

(Prispevki k izseljenski kroniki)

Komaj sem dobro oddal na pošto zgodnico o Villa Iliria, že sem prejel „Svobodno Slovenijo“ z smrtnico Nike Adamičeve bratu Slavku, ki je sredi marca preminul v majhnem patagonskem naselju Pico Truncado v Provincii Santa Cruz.

Vest se je kot blisk razširila po Bariločah in Slavko Adamič, poznan med „brati“ kot Slavec, je spet postal naš poglavitni sobesednik v kavarni in na sestankih. Marsikatera njegova krepka, a vedno duhovita šala še vedno živi, in tudi številne zabavne dogodivščine, v katerih je igral glavno vlogo, so spet zasijale iz pozabe. Ker je Slavec zmeraj trdil, da mora človek tudi v najneprijetnejših okoliščinah in najbolj nerodnem položaju ohraniti živce, smo se potrudili in tudi ob smrti prijatelja zatrli žalovanje, ki bi se Slavcu neumno zdelo, pa se rajši spominjali tega, kar smo veselega skupaj pogruntali in doživeli.

Najino poznanstvo se je začelo v Hotelu emigrantov in se nadaljevalo na Barrio Evita (zdaj Ciudad Belgrano), kjer smo se udingali pri javnih delih. Njegov in moj priimek sta v abecedi jako blizu, pa sva dobila v taborišču sosednji prični in se pobilže seznanila. Sledili so tedni in meseci življenja v

argentinski svet, skupni obedi in večerje v delavski menzi, prevažanje po „kolektivih“ v mesto s prestopanji, barom in kavo v San Justo. V delovni karieri sva napredovala: postal sem „apuntador“ in sem beležil delavske ure, Slavec pa električar. V najinih zanimanjih sva se seveda precej razlikovala, a imela sva neko vzajemno bolezen in težavo: oba sva neskončno težko prenašala buenosairesko vročino in vlago. Zato se je Slavec med prvimi ogrel za bariloške načrte, zaaral Jagrovo parcelo in dolge mesece sodeloval pri naših kramljanjih o neznani Patagoniji.

Nekam sentimentalni postanem, če obnavljam danes v mislih spomine na stare čase, na prične v baraki pokriti z nagubano pločevino pa na naše pogovore o snegu in smučeh, ko je tekkel z nas pot v curkih in smo se dušili ob nekakšem soncu. Družbica „bariločanov“ je takrat štela precej članov in predstavljalja neko zaokroženo celoto. Številni navdušeni sogovorniki so sicer kasneje pozabili na južna sanjarjenja in ubrali drugo življenjsko pot. Spominjam se, da je med nas zahajal Marijan Golob, ki je prav tako kot mi o smučeh, sanjaril o ladjah in pozneje tudi dosegel to, kar se je namenil. Iz sosednjic barake je rad prišel na obisk fant, ki

je pozneje zasijal kot utrinek na andskem firmamentu, požel čudovito žetev vrhov in sten in se kmalu utrnul ob grmenju ledeniških serakov na gori Paine: Tonček Pangere. Prav malo pa smo se takrat zmenili za slučajnega znanca, ki je čez nekaj let postal pomemben član bariloške bratovščine: za Petra Arnska. Vsekakor pa so moji najtrdnjši in najlepši spomini na leto Buenos Airesa zvezani s fantazijami o deželi, v kateri že zdaj četrto stoletja živimo.

Decembra 1948 je Nika, zaposlena v bogati družini, uredila za brata letalsko pot v Bariloče. Slavec je kupil novo brezhibno torbo in odfrčal čudežni deželi naproti. Februarja 1949 sem odpotoval jaz — kot se za državnega uradnika spodobi — v Bariloče na dopust. Iztaknil sem službo, se vrnil v Buenos Aires, da uredim vse svoje zadeve in v marezu sva se z Rudlom Arkom s cokom in pokom odpravila na jug. Slavec se je medtem zaposlil z zidarskim delom v Valle del Sol in se nastanil v „Venetici“, ki je kmalu postala naš skupen dom.

Nekako ko smo na Barrio Evita snovali pod Jagrovim znamenjem naše bariloške načrte, je v begunskem taborišču Spittal v Avstriji družbica fantov, ki je teden za tednom zahajala v gore, zvedela od avstrijskih smučarskih tekmovalcev o argentinskem smučarskem središču v Bariločah. Nekateri je

šele ta novica docela prepričala, da so se odločili za izselitev v Argentino. Marsikateri od njih bi se tudi čisto sam namenil, da poskusi srečo na obali Nahuel Huapija. Ko pa so zvedeli, da se je tam naselila že večja slovenska skupina, se je njihov sklep še utrdil. V jeseni 1949 sem izmenjal nekaj pisem s Francetom Jermanom, junija nekega pustega in žalostnega dne, ko je lilo kot za stavo iz sivega, meglenega neba, pa sta se z Janezom Fleretom znašla ob podobnih „Venetici“. Avgusta jima je sledil Dinko Bertonec, pozneje sta se iz iste družbe priključila še Andrej Kukovica in Blaž Razinger (z njimi je prispel Milan Godec).

Nekateri od tukajšnjih Slovencev so dopotovali pod Ande brez zveze z obema skupinama okrog Jagra in spittalskih smučarjev. Tako nekdanji kranjskogorski župan Budinek ali mizarski mojster Skopec. Iskali so hladnejše in ugodnejše podnebje in ko so našli, kar so iskali, so se potrudili, da si ustvarijo potrebne pogoje za življenje. Kot povsodi, smo seveda tudi na jugu doživljali naseljenca, ki so po krajši ali daljši dobi spet odšli, zlasti taki, ki jim gore in narava niso dosti pomenile. Trdno na se vztrajali ljubitelji gorskega športa, ki so spleti znano bariloško gorsko pravljico, o kateri nimam namena pisati, saj je bila že večkrat povedana in je za izseljensko kroniko zadostno opisana.

V. Arko

Zahvala

Naše mamce ni več: spi v miru mrtvih pa v Luči Kristusovi. Naj se v njenem imenu in našem zahvalimo, tudi javno, vsem tistimi osebami, ki so ji prav v dnevih bolezni, ko je trpela v bolnišnici na smrtni postelji, izkazali krščansko ljubezen, saj so preživele cele noči in dneve od nje in ji skušale blažiti trpljenje. Te dobre duše so bile predvsem: gospodična Renata Sušnik ter Tina Lavrič. Potem pa gospe: Jerinova Francka por. Albreht, Francka Stanovnik por. Javoršek, Pavla Krušič por. Svetlin, Pavla Burja por. Uštar, Pepeca Javoršek por. Koprivnik in Maljeva Micka. Bog naj vse bogato blagoslovi! Tudi vsa zahvala č. g. Jožetu Škrbcu, skrbnemu dušnemu pastirju slov. romanske skupnosti. Pokropili so mater tudi č. gg. msgr. Orehar, Lenček, Stanovnik, štuhec, Tekavec in dr. Starc. Iskreno prijateljstvo so pokazali do umrle mamce vse moravške družine. Zahvala tudi vsem prijateljem, ki so prišli mamco pokropiti in jo tudi spremili na pokopališče.

Vsa ta dela so dela usmiljenja, ki Bog bogato poplača. Mi pa, ki žalujemo za našo mamco, visoko cenimo in se iz sreča iskreno zahvaljujemo.

Žaluje družina Vrečar

PRODAM

enosobno stanovanje

v Miramaru, eno kvadro od plaže.

Dogovor:

Acoyte 233 od 8—13 in od 16—20

Iščem družabnika

ali

dam v zakup

dobro idočo

DELIKATESNO TRGOVINO

(Fiambreteria - Rotisería)

na Primeri Junti, eno kvadro

od Rivadavie 5600

Dogovor: Yerbal 963 od 8—13

in od 18—22.

DR. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Zahtevajte določitev ure na

telefonu 49-5855 in 628-4188

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

ZAVETIŠČE

DR. GREGORJA ROŽMANA

OBČNI ZBOR

30. junija ob 18 Slovenska hiša

JAVNI NOTAP

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

1. julija Žegnanje v Slovenski hiši ob 10.00 somaševanje, nato kosilo ob 15.30 kulturno-družabni program